

Tütün işçileri kongresinde mühim dilekler belirtildi

Antidemokratik kanunların lâğvı, işsizlik sigortasının ihdası ısrarla istendi

Zafer bayramı ve zamanımız

KEMAL SÜLKER

30 Ağustos 1922 de kazanılan büyük askeri zafer tahakkuk etmeseydi ne İzmirin kurtuluşuna sevinecek, ne Bursanın kurtuluşu ile Bayram edecek, ne İstanbulun düşman çizmelerinden temizlenmesinin sonsuz hazı içinde güllüp eğlenceye. Nihayet, Türk milleti, yabancı düşman kuvvetlerine karşı müşterek bir irade, müşterek bir cephe halinde dövüşüp, düşman ordularını çiğnemese idi «Cumhuriyet» idaresi kurulamıyaca. Ve nihayet Ankara Merkezi hükümeti yeni inkılâp yollarının ilk adımlarını atamıyacaktı.

Bu bakımdan, bugün yıldönümünü kutladığımız «Zafer Bayramı» büyük inkılâp hamlelerinin anaşı olmuştur.

O gün kendileriyle ölüm — kâlim savaşı yaptığımız düşmanla, bugün de aynı. Bu, her zaman tarihin kaydettiği bir olaydır. Rejimlerin, hattâ hükümetlerin değişmesi eski düşmanlıklara bir sünger çekebilir.

Fakat zamanımızda «dost» ve «düşman» anlamında bîrîz bir değişiklik olmuştur. Büyük devletler çok kere artık bilfiil bir memleketi «işgal» etmiyor. Askerî işgal gibi, iktisadî işgal ve kültürel işgal hâdiselerine de şahit oluyoruz. «Geri kalmış memleketler» bir «medenî memleket» in «vesayetine verilmeğe isteniyor. İktisadî yardım» yoluyla siyasi hâkimiyet tesis ediliyor. Sonra da «uzman» adıyla o memleketin tabiiyetinde olmayan insanlar o memleketin iş işleri ile ilgileniyor. «Sizi kalkındıracağız» diyorlar. Ve buna «peki» diyen hükümetler oluyor.

Zamanımızın bu iktisadî — siyasi olayları ile halkımızın alâkalanmadığını söylemek hatâ olur. Her memleket halkı gibi, Türk halkı da dünyada olup bitenleri anlamaya çalışıyor ve hiç bir terörün yok edemeyeceği, önüne geçemeyeceği o müthiş sezgisi ile olayları mânalandırıyor.

Bilhassa işçi sınıfı, dağınık vaziyetteki köylünün rehberi ve memleketin en bereketli kalkınma kaynağı olarak iktisadî — siyasi mahiyetteki hareketlerin kendine yararlı olup olmadığı üzerinde duruyor. Ve biliyor ki millî, iktisadî zaferlerle tahkim edilmiş hiç bir askeri zafer, hiç bir siyasi başarı sürekli olamaz.

Bu bakımdan 30 Ağustos Bayramının üzerinden çeyrek asrı doldurarak geçen yılların muhasabesini yaparsak, süngü ile kazanılan zaferin iktisaden devam ettirilmediğini görürüz. Yerli sanayi kösteklenir, yabancı sermayedarların emtiaları piyasayı doldurur, işsiz sayıları çığ gibi kabarıken millî kurtuluş ruhuna ana dâvalara sarılmamız zaruretini kendiliğinden ortaya çıkar.

“Hayat pahalılığı gittikçe artıyor, ücretler yerinde sayıyor. Günde üç lira bile alamıyan işçiler var!”

Süleyman İşıldar

İstanbul Tütün İşçileri Sendikası 26 Ağustos Pazar günü Kasımpaşada Geyikli Sinemasında 4 ncü yıllık kongresini yapmıştır. Sendika, Kongreden önce bir beyanname yayımlamış ve üyelerini Kongreye davet etmiştir.

Derin bir ilgi uyandıran beyanname şöyle denilmektedir:

«Kongremizin toplanacağı şu sıralarda bir çok hayati meselelerle karşı karşıya bulunmaktayız.

1 — İş kanunu, Sendikalar kanunu ve sosyal sigorta kanunlarında vaad edilen değişiklikler yapılmamış; ölüme karşı sigorta kanunu ile işsizlik sigortası kanunu çıkmamıştır.

2 — Bir çok defa toplanacağı ilân edilen iş konferansı, (çalışma konferansı) bugüne kadar bir tür-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Defterdar fabrikasındaki işçiler dairesinden şikayetler

Sümerbank Defterdar Fabrikasında yıllardanberi devam eden bir işçiler meselesi vardır.

Enerjik Sendikacıardan Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikası

(Devamı 4 üncü sayfada)

— Seçim yaklaştı da iltifata başladılar...

Geri bırakılan işçi mitinginin akisleri Naylona boykot edelim gümrükleri kapiyalım

Mahmut Yavuzcan

Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikasının geçen Perşembe günü yapacağı mitingün Vi-lâyetçe yasak edilmesi üzerine Sendika bir beyanname neşretmiştir. Her tarafta çok müsbet bir intiba barakan beyanname sonra yerli sanayinin geliştirilmesi ve yabancı malların ihlalinin durdurulması günün belli başlı ekonomik mevzuu olmuştur. Yurdun muhtelif bölgelerindeki Sendikalardan ve Birliklerden gelen telgraf ve mektuplar Tekstil Sendikasını bu mühim dâvada desteklemektedir.

(Devamı 4 üncü sayfada)

İnşaat işçileri Çalışma Bakanlığını protesto etti

Fazla mesai işi halledilemedi

İdhal malı garsonlar

Bazı işverenler, yabancı uyruklu garsonların çalıştırılmasını «kanunî» leştirmek için Türk tabiiyetindeki vatandaşlara tahsis edilen işleri gösteren kanunda

(Devamı 3 üncü sayfada)

Ankara (Özel) — İnşaat ve İnşaat Malzemesi Usta ve İşçileri Sendikası, inşaat işçilerinin yaşadıkları son derece ağır hayat şartlarının düzenlenmesi için her türlü resmî müracaatı yapmakta, fakat müsbet bir sonuç almamaktadır. Son günlerde Sendikanın üzerinde durduğu mevzu, işçilerin 8 saatten fazla çalıştırılmalarıdır.

(Devamı 4 üncü sayfada)

Debağ ve Deri işçilerinin giriştiği haklı mücadele

İşçilere, dolambaçlı yollardan ibraname imza ettirmeğe çalışan işverenler var

Debağ ve Deri İşçileri Sendikası, bir kısım işverenlerin işçilere karşı gösterdiği fena muameleden son derece şikâyetçidir. Sendika, bütün üyelerine şunu tebliğ etmek zorunda kalmıştır:

«Herhangi bir sebeple işveren size bir kâğıt imza ettirmek isterse, durumu sendikaya bildiriniz. Çünkü işveren, muhtemelen sizden hiç bir isteğiniz ve hakkınız kalmadığına dair bir sened, bir ibraname alabilir.»

Bu ikaza niçin lüzum gördüğünü Sendika Başkanı Rahim Mum

(Devamı 4. cü sayfada)

Silâhtarğa sendikası yönetim kurulunda vazife taksimi

Elektrik ve Motorlu Taşıtlar İşçileri Sendikasının Silâhtarğa Şubesi yeni yönetim kurulu üyeleri iş bölümü yapmışlardır.

Başkanlığa Hilmi Gürbüz, başkan vekillğine Ahmet Ateş, muhasipliğe Abdülkânt, veznedarlığa İbrahim Demiray getirilmiştir. Feridun Atıncı sorumlu üyedir.

Ahmed Ateşten başka hepsi de fabrika işçi mümessilidir. Başarılar dileriz.

DARILMAĞA
YOK

Bu gayret devam etse..

Siyasi partiler adaylarını ilân etti. Hepsini malûmumuz. Bu arada «müstakil aday» lar da görüldü. Seçilip seçilmeyeceklerini şimdiden söyleyebiliriz: Kaybedeceklerdir.

Çünkü, teşkilâta dayanmayan mücadele başarı sağlamaz. Bununla beraber müstakil adaylardan avukat İhsan Altay Gürhan adında bir vatandaşın seçim beyannamesini gördük. Bu aday diyor ki:

«Memleketimizde, geniş halk kütelleri için siyasi ve iktisadi demokrasinin, mutlak olarak, tahakkuku taraftarıyım. Milliyetçiliğim, kültürel ve iktisadi milliyetçiliktir. Emperyalizme hizmet eden sahte milliyetçilik halk düşmanıdır. Millî menfaat anlayışım, soyguncuların, fırsat düş-

(Devamı 4 üncü sayfada)

Açık mekup

MAHİR
pehlivana

Anadoluhisarı

İskele

— İşçi Hakkı'nın geçen sayılarında bir satılık ev ilanı çıkmıştı. Tanınmış sendikacılarımız arkadaşımız Mehmet Dizman, bu ilân münasebetiyle aşağıdaki açık mektubu neşrediyor ve işçilerin ev hasretini samimi bir dille belirtiyor.—

İlâhî! Mahir pehlivan, nereden de aklına geldi satılık evinin ilânını bizim gazeteye koydurmak? Meyvalı bahçeli, 4 oda, içi muşamba döşeli bir ev. Fena değil! Hem de Anadoluhisarında. Pehlivanlığım açık konuşalım, hakikaten bizimkilerin beş bin liralık bir evi alabileceklerini mi zannettin, yoksa aklına giren mi oldu? Yani, «onların ağladıklarına bakma. Onların hepsi para babasıdır» mı dediler sana? İskele kahvesinde bir Pazar buluşsak da (eğer ev senin ise) ne kadar sıkılarak ve ne zorluklar karşısında evini satılığa çıkardığını bana anlatsan. Ben de bizimkilerin bu ilânı okuyunca nasıl üzümlü üzümlü olduklarını, kıvrım kıvrım kıvrımlarını, muşamba döşeli serinin bir evin pencerelerinden giren Boğaz rüzgârlarını nasıl hasretle tezgâhlarını, makinelerinin başlarında tahayyül ettiklerini sana son vapura kadar da olsa anlatmağa çalışsam! «Acele satılıktır» diyorsun, ben de «acele işe şeytan karışır» diyorum. Acele etme de belki o zaman gönlünün istediği gibi bir işçi senin evini alabilir.

Gönlünün istediği gibi diyorum, çünkü böyle olmasaydı bizden başka kimsenin okumadığını zannettiğim ismi üzerinde «İŞÇİ HAKKI» gazetesine ilânını vermeğe kalkmazdın. Ne yapalım pehlivanlığım, kabahat bizde değil. Biz nasıl ki haklarımızı almak için uzun senelerin fırtınalarına göğüs germeyi göze aldıkça, sen de bizi memnun etmek istiyorsan ilândaki «acele» kelimesini kaldırır. Belki o zaman ilânını her nüshada daha rahat okuyan arkadaşlar sana dua bile ederler. Benim şahsen senden ricem, bizimkilerden birisi çıkar da şu bir kaç gün içinde evini satın alırsa beni bir kaç satırla haberdar ediver. Mehmet DIZMAN

İşçi hâkim seçimi

2 Eylül Pazar günü İş Mahkemelerine İşçi Hâkim adayları seçimi yapılacaktır. Cibali Tütün ve Sigara Fabrikası yemekhanesinde saat 10 da yapılacak toplantıda bütün İşçi Müessesileri hazır bulunacaktır.

80 yıl önce 1st. Tersane
işçilerinin ilk grevine dair

HUKUK KÖŞESİ

İşçilerin tazminatı hakkında

Yazan: Av. Halûk Barutçoğlu

Her şeyden evvel bu sütunun okuyucularından, geçen sayıda çıkıp da bu makalenin birinci kısmını teşkil eden yazı için, özür dilerim. Muazzam dizgi hataları yüzünden yazımı kendim bile güçle tanıdım. Temenni edelim ki bu kadar büyük hatalar bir daha olmasın. Bu seferlik geçen sayının özünü vermeği lüzumlu buluyorum:

Türkiyemizde İş kanununa tabi 373961 ve tabi olmayan 261773 işçi vardır. Rakamlar arasında fazla fark olmamakla beraber İş kanununa tabi olmayan işçiler çok daha güç şartlar altında çalışmakla beraber kanunî haklar bakımından da, diğerlerine nazaran, daha emniyetsiz durumdadırlar. Çünkü bunlara tatbik edilen borçlar kanunu ile İş kanunu arasında iş akdinin feshini ihbar mükellefiyeti, ihbar müddeti ve bu müddetin mukavele ile kısıtlanması bakımından büyük farklar vardır.

Şimdi yazının ikinci kısmına geçiyoruz:

II — İhbar tazminatı ve kıdem hakkı:

İş Kanunu, 13 nci maddesinin diğer fıkralarında şöyle demektedir: İhbar şartına riayet etmeyen taraf ihbar müddetine ait ücretleri ödeyeceği gibi ayrıca hâkimin takdir edeceği tazminatı da ödemeye mecburdur. İş akdinin feshedileceği ihbar edilse dahi işveren işçiyi sendikaya üye olması, temsilcilik ödevini yapması veya hakkını araması gibi sebeplerle işten çıkarıyorsa, yahut işveren fesih hakkını kötüye kullanıyorsa ihbar müddetine ait ücretlerin üç mislini tazminat olarak ayrıca öder. Buna mukabil ihbarsız feshitten bahsedilen 16 nci maddesinde ise kanun bu gibi halleri teker teker saymış ve bunların dışında bir sebeple iş akdinin ihbarsız feshine imkân vermemiştir.

Halbuki borçlar kanununun 344 üncü maddesi: «Muhik sebeplerden dolayı gerek işçi gerek iş sahibi, bir ihbara lüzum olmaksızın her vakit akdi feshedebilir... Bu gibi hallerin mevcudiyetini hâkim takdir eder» demektedir.

Gerçi haklı sebebin takdirini hâkime bırakmak fena bir yol değildir. Fakat bu yol işverene, kendini haklı görerek geliş güzel işçi çıkartmak cesaretini vermektedir. İşçiler ise gerek isbat güçlüğü, gerek mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti yüzünden çok kere haklarını arayamamaktadırlar.

Borçlar kanunu fesih hakkının kötüye kullanılması halinde de ayrıca tazminat hakkı diye bir şey tanınamaktadır. Ancak 345 inci maddenin 2 nci fıkrasında hâkimin takdir edeceği tazminata (Devamı 3 nci Sayfada)

ifadeleri vardır. O ses daha çok birleştiricidir. Sendikali arkadaşların hele idarecilerin bu konuyu düşünmeleri lâzımdır. İşverenlerin menfaatleri kadın işçileri erkek arkadaşlarıyla tezad halinde bulundurmaktadır. Bu çatışma ise işçi sınıfının aleyhinedir.

İşçi kadın arkadaşlar ya müstakillen teşkilatlanmalı veya erkek arkadaşlarıyla omuz omuza tarihî vazifelerini kabul etmelidirler.

Tersane işçileri 8 Şubat'ta bir kere daha Sadrâzama dilekçe vere rek bu karar ve durumu bildirmeye teşebbüs ediyordu. O zamanın gazeteleri bu ikinci müracaatı şöyle anlatmaktadır:

«Dünkü gün saat 4 (alaturka) de Bâbülinin Sadaret dairesi önünde İslâm ve Hristiyan 500 - 600 işçi birikmiş idi. Bunlar Tersanede müstahdem dülgere, marangoz, baltacı, bıçkıcı vesair ağır işlerde çalışan işçilerdi. Bunların umumunun birden grev yaparak Bâbüliye gelmeleri aylardanberi ücretlerini almadıkları dolayısıyla Sadrazam Hazretlerine dilekçe teklîm etmek içindi. Saat 7,5 a kadar kapının önünden ayrılmadılar. Her şeyi seyre dalıp kalmak merakında olan İstanbul halkı ise işini gücünü bırakıp bunların etrafını almıştı ve o vâsi sokak geçilmez olmuştu. Kalabalık saat 7,5 da dağılmıştı.»

Gazetelere bakılırsa Sadrâzam bu müracaattan sonra bir iki gün zarfında ücretlerin mühim bir kısmını daha ödetmiş ve böylece 1872 İstanbul Tersane işçileri grevi nihayet bulmuştur.

retlerin bir an evvel ödenmesi için bu sefer de Bâbülide Sadrâzama bir dilekçe vırıyorlardı.

Filvaki bu son müracaat ve Sadrâzamanın emri karşısında üç-

Yazan:

TARİHÇİ

retler kısmen ödenmeğe başlanıyordu.

Bununla beraber Tersane işçisinin büyük ekseriyeti bu ödemeyi dahi şümul ve miktarını taminkâr bulmuyor ve muntazam işbaşı yapmamakta devam ediyordu.

Bahriye Nazır Vekili Serasker Paşanın Tersaneye gelip «verilmemiş ücretlerin yakın bir zamanda tamamen ödeneceği, bundan sonra her ay başında muntazam tediye bulunulacağı» şeklindeki sözleri işçileri inandırmıyordu.

Esasen Tersane işçileri, alacakları tamamen ödenmedikçe işbaşı yapmamak kararına varmış bulunuyorlardı.

Kadın işçiler neredesiniz ?

Yazan: MUNİP KOÇOĞLU

Kara sapanın kara bahtlı Kara Fatmaları asırlık cilelerini dolduradursunlar; büyük şehrin çalışan kadını otuz senede bir otuz artmıştır.

Doktoru, avukatı, öğretmeni, memuru şusu, busu bir kenara;

iş kanunu kapsamına giren ve girmeyen kadın işçilerin yalnız İstanbuldaki sayısı yüz bin değilse de yakındır. Ev sanayii, el sanayii ve küçük işletmenin bel kemiği kadın emeğine dayanmaktadır. Mensucat ve tütünün yarısından fazlası kadın, lâstik sanayii kadın, ambalaj; kadın. Müstahdem ordusunun yüzde kırkı kadın. Ağır, hafif, nerede emek orada kadın. Hattâ tercihan kadın. Ve bu tercihte yalnız ince bel ile kara göz değil bilhassa ve bilhassa: «Az ücret - çok iş» vardır.

E- kadını, müstehlik kadın, müzevver kadın esirgeme, kayırma, ayılma bayılma gibi mariz teşkilâtlarla senelik balo hazırlıklarında behudar olsunlar. Ya sayıları yüzleri bulan işçi sendikaları! Nerede kadın arkadaşlarımız? Kongrelerde, hele yönetim ve denetim kurullarında fatmaçıkların esamesi bile okunmuyor. Haydi siyasi partilerden ümidli değiller de gözüküyorlar; peki sendikalarda neye gözükmezler ve konuşmazlar?

Tekel Kutu fabrikası ile Tütün ve Sigara İşçileri Sendikası Yönetim kurullarındaki birer kıymet olduğu muhakkak. Fakat kâfi mi?

İşçi arkadaşların yüzde sekseninin hayat arkadaşları da işçilerdir. Sabahın karanlık saatleri, onları beraberce yollara döker ve akşamın yorgun adımlarında onların dönüş yolları yine beraberdir. Bu böyledir de, sendika liderleri arasında, ön plânda neden tek kadınıyoruz yok? Onların seslerini neden duymuyoruz? Galiba işçi arkadaşlar da hâlâ bir «mâdulük» hissi var: Karısını çalıştıran erkek rolünü hazmedemeyen şark zihniyeti.

Dünyanın başka memleketlerinde kadın işçiler —dişi emek— erkek arkadaşlarından hiç de geri kalmazlar. Unutmuyalım ki onların seslerinde işçilik kadar, analık ve kadınlığın samimi ve içli

ları dokunan Sümerbank Sendikası İdare Kuruluna ve Sendikaya mensup üyelere Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, diğer işçi arkadaşlar namına müteşekkirdir.

Bu kooperatife, Bölgemizde çalıştığı iş yerinde İhtiyarlık sigortasına prim ödeyen ve evi olmayan her işçi, üye olabilecektir. Evlerin bedelini ödeme müddeti (20) yıldır.

Gelecekte de bugün başladığımız, bazı sebeplerle tamamlanamadığımız yarım kalan işlerin tamamlanması için çalışacağımız gi-

1872 senesinin ilk günlerinde İstanbulda binlerce Tersane işçisinin artık her yönden durumları tahammülsüz bir hal almıştı..

O kadar ki bir gazeteyle «Tersane amele ve marangoz biçâreleri» imzasıyla gönderilen bir yazıda «yiyecek ekmeçleri olmadığı, bir aydan beri evli olanlarının karıları dilenmekte olduğu, ekser geceler yakacak bir mum bile bulamadıkları» belirtiliyordu.

Bu acıklı vaziyetin tek sebep ve âmili Tersane idaresinin aylardanberi işçilere ücretlerini ödemesi idi.

Hakikaten Tersane idaresinin atölyelerinin görünüşte o sırada Avrupadaki emsali ile boy ölçüşecek büyüklükte olmasına ve faaliyet arzetmesine rağmen işçiler karşısında durumu pek adaletsizdi.

İşçilerin, alacakları için idareye müracaatları hiç bir netice vermiyor ve belki de üstelik inzibatî tedbirler arttırılıyordu.

Bu takdirde işçiler için ya supuş aç kalmak yahut haklarını başka yerlerden aramak lâzımgeliyordu.

İşçiler elbette işsiz ve aç kalmak yolunu tercih edemezlerdi.

Filvaki işlerini bırakan bir kısım işçiler 13 Kânunusaniide Bahriye dairesine başvurarak ücretlerini ödenmesi hususunda Nezaretin alâkasını istiyorlardı.

Fakat aynı halde günler geçmekte berdevamdı. İşçilerin durumu belki daha fenalaşıyor fakat Tersanede işler de yüzüstü kalmış bulunuyordu.

26 Ocakta Tersane işçileri üç-

Çukurova Sendikalar Birliği
ve başardığı işçi dâvalarıİşçiler işsizlik sigortası ihdasını,
işçi üniversitesi kurulmasını,
işçi bankası ihdasını istiyor

Adana, (Özel) — Çukurova İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Hasan Özgüneş, işçilerin istekleri ve Birlik'in çalışmaları etrafında şu beyanata varmıştır:

— Birliğimiz bugünlerde bir yaşına basmaktadır. Bu bakımdan işçi arkadaşlara izahat vermek isterim. Birliğimiz asgari ücret komisyonunun kurulmasına müteallik yönetmenliğin çıkması için Çalışma Bakanlığında nezdinde, teşebbüse geçmiş ve bunun ilk olarak sanayi ve ziraat bakımından çok büyük önem taşıyan bölgemizde tatbik edilmesine muvaffak olmuştur.

Ayrıca, Birlik Ankarada topl-

nan, İş ve İşçi Bulma Kurumu Danışma Kurulu, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının tertip ettiği Sanayi Kongresini ve son olarak müşahit sıfatıyla İşçi Sigortaları Genel Kurul toplantısı gibi üç mühim toplantıya katılmıştır.

Sigorta genel kurulunda Çukurova işçilerini temsil eden Mehmet Orun ve diğer illerden gelen Sendika temsilcileri vasıtasıyla, ana dâvalarımızdan olan isteklerimizi şu şekilde aksettirdik:

1) — Bölgemizde bir işçi hastahanesinin kurulması,

2) — Umumi Hastalıklar Sigortası Kanununun, bir an evvel Çukurovada da tatbiki,

3) — 1/Mayıs/951 gününden itibaren 5417 sayılı kanun hükümlerine göre tekaüde sevkedilen ihtiyar işçilerin, kıdem tazminatlarını işverenlerin ödemesi için Çalışma Bakanlığının, Büyük Millet Meclisine bir kanun teklif etmesi,

4) — İş kazasına uğrayan işçilerin, (15) günden az raporlu olanlara da, kazaya uğradıkları saatatten itibaren ücret ödemesi,

5) — İhtiyarlık Sigortası kanununun (31) inci maddesinin (D) fıkrası hükmüne göre, evi olmayan işçiyi ev yapmak istediği takdirde İşçi Sigortaları Kurumunun yapmakla mükellef bulunduğu % 50 yardımını % 75 e çıkarılması,

6) — Gaziantep'te bir İşçi Sigortaları şubesinin açılması.

Gerek Birlik ve gerekse Birliğe dahil Sendika idarecilerinin gösterdikleri anlayış ve feragatları sayesinde ki; bugün Çukurova işçisinin çok büyük bir derdi olan ev sıkıntısından kurtaracak, Çukurova İşçi Yapı Kooperatifinin statüsünü hazırlayarak faaliyete geçmesi için Ticaret ve Ekonomi Bakanlığında da kanunî müracaatımızı yapmış bulunuyoruz.

Kooperatifimizin kurulmasında maddî ve mânevî büyük yardım-

Hatırlar mısınız?

BİR KANUN BÖYLE HAZIRLANMIŞTI..

«Gayet isabetli ve muvafaktır... Boşluğu doldurmaktadır... Çok ilahatıdır... Kanunun tertibindeki muvaffakiyetinden dolayı İktisat Vekâletini bihakkın tebrike lâyük görürüz.»

Bunları kimler, ne için söylüyor, biliyor musunuz? Bu takdirkâr hükümler, İş kanunu hakkındadır. Ve İstanbul Millî Sanayi Birliğinin 1935 de İş kanunu tasarısı hakkındaki hükümleridir.

EŞ MA'NA?

Herhalde beş, altı yıl oluyor. Profesör Köprülü o sıralarda gazetecilerle konuşmasında şöyle demişti: «Memleketimizde sınıf meselesi diye bir şey yoktur. (!) Biz Anglo Saksonlara benzeriz (!). Soğuk kanlıyız (!).»

BÖYLE YASAK MI OLUR?

«Gazete, roman, mecmua ve bu gibi okunacak her ne olursa olsun fabrikaya getirmek yasaktır.» Aman dikkat! Okumak değil, getirmek, yalnız ve sadece getirmek..

Bu yasak Anadolu hisarı İp ve Halat Fabrikası iç yönetmeliğinin «Yasak» bâbında mevcuttur.

Zeytinburnu çimento fabrikası işçileri, Fransız işverenin yaptığı hal sızlıkları belirtiyor

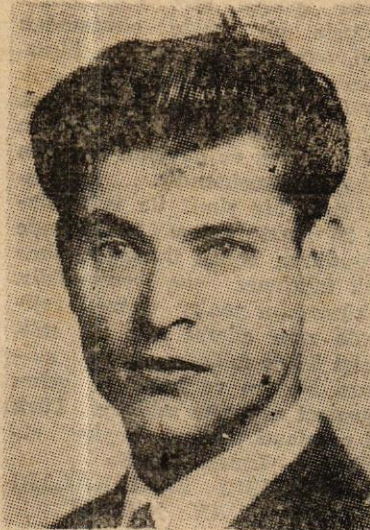
Ücretlerine gûya zam alan işçilerin eline eskisinden daha az para geçmeğe başladı

Zeytinburnu Türk Çimento Fabrikası işçileri ücret bakımından son derece müşkül vaziyete düşmüştür. Sendika Başkanı İbrahim Balcı, bu hususta şunları bildirmektedir:

«— Yıllardır azim ve feragat ile senenin üç ayı müstesna günde on birer saat olarak çalışmaktayız. Kışın havaların muhalefeti yüzünden bu üç ayda bazan 8 saat bazan da hiç çalışmıyoruz.

Geçimin bugünkü zorlukları ve işverimin ağırlığını göz önüne alarak Hakem Kuruluna müracaatla zam talebinde bulunduk. Bizlere % 20 gibi bir zam yapıldı. Bu zamdan on beş gün kadar kısa bir zaman sonra çalışma saatlerimiz değişti, mesailer kaldırıldı. Sekiz saate indirildi. Böylece zamdan evvelki ücretimizi daha kaybetmiş, çok daha kötü vaziyetlere düşmüş bulunuyoruz. Üstelik iş başı saatlerimize de saat 10 da başlamaktadır. Kanunları hiçe sayarak kendi arzularına göre keyfi işler yapanlar, bu hareketlerinin hesabını vermeliyiz. Fransız olan ve Fransızcadan başka bir dile aşina olmayan direktörümüz, değil dertlerimizi anlatmak dairemine bile girmek imkansızdır. Bunun üzerine Bölde Çalışma Müdürlüğüne müracaat ettik 150 imzalı dilekçede şunları istedik:

1 — Çalışma saatlerinin kesin olarak tayini.
2 — Günde sekiz saat çalıştırılacak işek Zeytinburnu Fabrikasındaki işçi arkadaşlarımız gibi devam priminden faydalanmamız (ki bizler bu haktan mahrum bulunuyoruz.)
3 — İşbaşı saatlerimizin iş kanunlarının emirlerine göre intizama konulması.
4 — Yaz, kış bilâ istisna her gün iş verilmesi.
5 — Bizler daimi surette kışın açık yerlerde ve sular içersinde, yazın ise güneşin kızgın harareti altında çalışmakta olduğumuza, talimatname hükümlerine göre kışın ayaklarımızda su geçmez postal veya lâstik çizme olması lâzım iken bunların yerlerine taşınması güç ve daimi surette kazalara sebebiyet veren altları tahata ve esnemeyen, yürümesi bile çok müşkülâta sebep olan ancak beton yerlere mahsus bulunan taklaları giymekteyiz. Bizler bundan dolayı kaza sigortalarını hayli mutazzarır etmekteyiz. İki senedir güneşten muhafaza için hasır şepka verileceği halde, şimdiye kadar

İbrahim Balcı

hiç bir netice çıkmamıştır. Üstelik güneş çarpmasından ölenleri-

miz olmuştur. Hayatî önemi haiz olan bu ihtiyaçlarımızın temini.

6 — Kışın mübrem ihtiyaçlarımızın başında gelen kömür davasına önem verilerek hallini (istihkaktan çok düşük bir miktar kömür veriliyor. Yani dokuz sobaya haftada (100) Kg. veriliyor. Bu demektir ki soba başına 11 kilo kömür isabet ediyor) iş zamanları ıslanan ayaklar ve üstlerle kurunma ihtiyacımız fazla olduğu bir zamanda koğuşumuzda titreyerek yataklarımızda bile ısınmadığımızı ve bu yüzden muhtelif hastalıklara müptelâ olduğumuzu unutmamak lâzımdır. Kaloriferli dairelerinde ısınmayarak, ayrıca bir de elektrik sobası yakan sayın Fransız müdürümüz bu halleri Türk işçisini ezmeğe için kasdı olarak yaptığı kanaatindeyiz.»

Mustafa GÜLİRKİN

HUKUK KÖŞESİ

(Baştarafı 2 nci sayfada)

dair şöyle bir hüküm vardır: «Bundan başka hâkim vaktinden evvel feshin malî neticelerini, hali ve mahalli âdeti göz önünde tutarak takdir eder.»

Bu hüküm haksız ve ihbarsız feshin neticelerini kısmen telâfi edebilmek imkânını haiz görülmüyorsa da Yargıtay Ticaret Dairesi verdiği bir kararla bu imkânı da ortadan kaldırmak, İş Kanununa tabi olmayan iş yerlerinde çalışanların alocasını bir kat daha arttırmak yolunu tutmuş görülmektedir. (1).

Kidem hakkına gelince İş kanununa dahi bu hususta tatmin edici bir hüküm koymuş değildir. Kidem tazminatını hak etmek için kanun, bir iş yerinde 3 yıldan fazla çalışmış olma şartını ileri sürmekte ve ancak bundan sonra her bir tam iş yılı için işçiye 15 günlük ücret tutarında bir tazminat verilmesini kabul etmektedir.

Bir defa 3 yıl çalışmış olmak şartı tatbikatta çok kere suistimallere yol açmaktadır. İşverenler, işçiyi kidem hakkından mahrum etmek için 3 yılı tamamlamasına imkân bırakmadan kapı dışarı etmektedirler. Ayrıca, meselâ en son senenin II ayını çalışan işçi seneyi tamamlamadığı için bu müddete ait bir hak iddia edememektedir. Ve nihayet bir yıllık mesaiye karşılık 15 günlük tazminat da bize az görü-

mektedir.

Ancak bütün bu kusurlarına rağmen İş kanununun kabul ettiği kıdem hakkı da borçlar kanununa tanınmamış ve işçi âzâmî 2 haftalık ihbar tazminatı ile yetinmek mecburiyetinde bırakılmıştır.

Şimdi, günde 6 lira kazanan 15 senelik bir işçinin iş akdinin haksız ve ihbarsız feshi halinde iki ayrı kanuna göre tazminat haklarına hesap edelim:

İş kanununa göre bu işçinin 288 lira ihbar, 864 lira haksız feshi ve 1350 lira kıdem tazminatı ki cem'an 2502 lira tazminat hakkı olduğu halde borçlar kanununa göre bu işçi sadece iki haftalık ihbar tazminatı olan 72 lira gibi pek az bir şey alabilecektir.

Bütün bunlar gösteriyor ki işçileri korumak, aralarındaki bu kanunî eşitsizliği ortadan kaldırmak için İş kanununun tek işçi çalışan iş yerlerine dahi teşmilinden başka çare yoktur. Bunun bir an önce yapılması ise sosyal, hukuk ve adalet bakımından bir zaruretittir.

(1) — Yargıtay Ticaret Dairesinin 11 - 9 - 950 tarih, 3638 karar ve 3448 esas sayılı kararı.

Bu kararla Ticaret Dairesi iki haftalık ihbar tazminatından ayrı olarak hâkimin takdir ettiği tazminatı hiç bir esbabı mucibe göstermeden reddetmiştir.

Istanbul tütün işçileri

(Baştarafı 1. ci Sahifede)

lülü toplanamamıştır.

3 — Ücretli tatiller kanunu beklemediğimiz gibi çıkmamış. Bunda işçinin değil, işverenin menfaati ön plânda tutulmuştur.

4 — Grev tasarısı, grev hürriyeti namına, grev hürriyetini çiğnemekte ve bize işverenin menfaatlerini zorla kabul ettirmeye çalışmaktadır.

5 — İşsizlik gittikçe genişlemekte ve milyonları kavramaktadır.

6 — Türk işçisini parçalamak, böylece Sendika hareketlerini baltalamak için bazı işverenler sahte sendikalar kurdukmaktadır.

7 — Sendikamızın müteaddit müracaatına rağmen işlenmemiş tütün ihracına devam edilmekte ve bu, mevcut işsizliği geniş ölçüde arttırmaktadır.

8 — 25.1.950 tarih ve 5518 sayılı kanunun 2 nci maddesinin sarahatine rağmen ücret bakımından kadın erkek farkı gözetilmekte ve bu bilhassa kendi iş kolumuzda zaten çekilmez olan hayat şartlarını daha da ağırlaştırmaktadır.

9 — Hayat pahalılığı gittikçe artmakta, bunun karşısında ücretler yerinde saymaktadır. Şehirimiz Ticaret ve Sanayi odasının neşrettiği son geçiminde endeksine göre beş kişilik bir aileye, bir aylık geçimi için tam 356 lira elli kuruş lâzımdır. Acaba kaçımız günde 356 kuruş alıyoruz? Ayrıca tatillerde ücret almamızda göre hangimizin gündeliği üç liray, geçmektedir? Rakamların bu dili karşısında hayat şartlarımızın ağırlığını anlatmak için söze ihtiyaç yok! Çalışma şartlarımızın ne derece fena olduğunu herbirimiz her gün kendi varlığımızda hissetmekte, gözlerimizle görmekteyiz.

İşte bütün bu meselelerin çözümünde kongremize büyük sorumluluklar düşmektedir. O, mevcut şartların ışığı altında sendikamızın gelecek faaliyetleri için yeni istikametler çekecektir. Bundan dolayı çok önemlidir. Aynı zamanda mutludur da çünkü, uzun yıllar boyunca Türk işçisi birleşmek ve menfaatlerini aramak hakkından mahrum bırakılmıştır. Bu suretle ondaki dayanışma hissinin ve sınıf şuurunun öldürüleceği zannedilmiştir. Bu böyle olmamıştır. Sendika hürriyetini çok yakın zamanda elde etmemize ve bu hürriyetin çok mahdut olmasına rağmen sendika hareketi sür'atle geliş-

ti. Kısa zamanda sendikamız binlerce işçiyi safları arasına almış ve iş verenerle karşı mücadelesinde işçiyi önderlik ödevini hakkıyla yerine getirmiştir ve getirecektir.

Saat 15,30 da Ali Gencin Başkanlığındaki Kongrede Sendika Başkanı İbrahim Atılâl mufassal ve özlü bir çalışma raporu okumuş, takdir edilmiştir. Belirtilen istekler şunlardır:

«İş kanunu, sendikalar kanunu ve sigorta kanunlarının değiştirilmesi, ölüme karşı sigorta ve işsizlik sigortası kanunlarının çıkarılması.

Tatillerde tam ücret, tam bir grev hürriyeti, işsizlere işsizlik ödeneği, ödeneklerin her türlü ver giden muafiyeti, parasız seyahat hakkından istifade, tütün İşçisinin parçalanmasını ve sendikamızın faaliyetlerinin baltalanmasını önlemek, işlenmemiş tütün ihrac edilmemesi, kadın erkek işçinin aynı ücret alması, ücretlerin hayat pahalılığına uygun olarak artması, velhasıl içinde bulunduğumuz feci çalışma ve hayat şartlarından kurtulmak.»

Bu arada Antidemokratik kanunların bir ân evvel lâğvı istenmiş, işçilerden ceza parası kesilmemesi zarureti belirtilmiştir.

Yönetim Kuruluna şu işçiler seçilmiştir:

İbrahim Atılâl, Bayram Çökgeçim, Fahri Sezer, Ali Genç, Salih Başduran, Yaşar Şansal, Cemil Kıvrıkcık. Yedekler: Hüseyin Uysal, Ahmet Dizbar, Hüseyin Kuşsesi, Hamdi Kanal, Yaşar Sessiz, Hakkı Çamlı, Mustafa Erdoğan.

Başarılar dileriz.

Zonguldakta

İşçi evleri yapmak için girişileti faaliyetler

Zonguldak, (Özel) — Maden işçileri Sendikası, işçileri mesken sahibi yapmak için bir Yapı Kooperatifi kurma yolunda faaliyete girmiştir. Sendika başkanı Necati, Diken Ankarada ilgililerle görüşmüş, mesele Sendika görüşüne uygun olarak halledilmiştir. Kooperatif tüzüğü yakında tasdik edilecek ve 100 evin inşası için faaliyete girişilecektir.

Sivas atölye ve endüstri sendikası kongresi

Sivas (Özel) — Atölye ve Endüstri İşçileri Sendikası genel kurul toplantısı 19.8.951 günü saat 10 da Belediye Yeni Evlenme Salonunda yapılmıştır. İşçiler bilhassa ücretli Pazar tatilinin tam olarak ödenmesini, hasta olan işçilere tam gündelik verilmesini istemişlerdir. Bu arada Cer atölyesindeki sigara içme yasağının kaldırılması üzerinde durulmuş, yıllık izinlerin yüzde beşe indirilmesi tenkid edilmiştir. (O. G.)

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

HİKÂYE

Mavi Boncuk

Yazan : Rüştü Ceyhan

Fabrika sahibinin yeğeni olan Umum Fen Müdürü :

«— İşte böyle Recep efendi, dedi. Seni bu rabrikaya alışımın tek sebebi, Kontrol Nuh'u mürakabedir! Bu adam benim hemşerim olur esasta... Senelerdenberi bu müessesede, fabrika içleri gece kontrolüdür. Ama tembeldir, dalgacıdır, çeneyi sever. Sen hem amelelere göz kulak olup, yerlere iplik, masura filan atılmamasına dikkat edeceksin, hem de Kontrol Nuh'u göz hapsine alacaksın! Çünkü bana sızdığına göre, fabri-

kadan gizlice iplik, bez çıkarılma işinde bu Nuh'un da eli varmış!»

Göz kırptı :

«— Anlarsın ya!»

Fen müdürüne göz kırpmadan bakmakta olan Recep :

«— Elbet!» dedi.

Recep, 927 senesinde Atasonya'dan gelmiş Yunanistan mübâdillerindendi. Anavatana geleliberi seksen çeşit işe girmiş, fakat üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokmakta inat ettiği için, hep-

şinden sepetlenmişti. Son vazifesi olan mahale bekçiliğinde de di-

kiş tutturamayışının sebebi, önüne gelenin üstünü başını araması, şüphelendiği evlerin kapısını omuzlayıp içeri dalmasıydı...

Bir şeyler söylemek istediğini hissedene Fen müdürü :

«— Söyle söyle- dedi, bir diyeceğin var galiba?»

Recep yutkundu, sonra kıpkırmızı kesildi.

«— Bende, dedi, evlât altı! Doyur bizi, olalım senin kapında köpek!»

Fen müdürü :

«— Kolay kolay.. cevabımı verdi. Sen iyi çalış, dediklerimi lâ-yikile yap, düşünme üstyanını!»

Zile bastı. İçeri giren odacısına :

«— Bana Kontrol Nuh'u çağır!» emrini verdi.

Az sonra içeri giren Nuh, kırk beşlik, kalın yapılı, kıpkırmızı bir adamdı. Fen müdürünü usulünce selâmladktan sonra, elleri iki yanında yapışık, bekledi

Yeni Kontrol muhacir Recep'i Kontrol Nuh'a takdim eden Fen müdürü :

«— İşte, dedi. Sana yardımcı bir arkadaş! Bundan sonra birlikte nöbet tutarsınız!»

İki kontrol birbirlerini tepeden tırnağa süzdüler.

Fen müdürü devam etti :

«— yarın gelsin Recep efendi, seni bulsun, dolaştır fabrika içlerini, girdiyi çıktığı göster...»

Muhacir Recep :

«— Gideyim ben şimdi, edeyim teslim ufak tefeklerimi... Sonra var bazı görülecek hususî işlerim!»

«— Pekâlâ Recep efendi, git şimdi. Yap hususî işlerini, yarın gel...»

«— Haydi hoşçakal beyefendi!»

«— Haydi güle güle Recep efendi...»

Muhacir Recep askerce bir dönüşten sonra, odadan kaz adımlarıyla çıktı.

Yalnız kaldıkları zaman Fen müdürü :

«— Aç gözlerini Nuh! dedi. Sana yardımcı diye aldık bu adamı filvâki ama, kat'iyen güvenmek yok! Nerden baksan bir muhacir

bozması. Bana hemşerimden gayrisi vız gelir, tırıs gideri.»

Eski hinoğlu hinlerden olan kontrol, büyük altından gülüyordu.

Fen müdürü :

«— Niye büyük altından gülüyorsun?» diye sordu.

Derhal ciddileşen Nuh :

«— Estağfurullah beyim!.. dedi. Güldüğüm ne yok!»

«— Sözlerime inanmıyor musun?»

«— Tövbe vallaha... İnanmam olur mu?... Hâşâ!...»

«— Hemşerim bir yana, bütün dünya bir yana!»

«— Bilmem mi?»

«— Bütün mesele burda Fazla yoruluyorsun! Sana acıdığım için, bir yardımcı almayı düşündüm...»

«— Eksik olma!»

Demesine rağmen, içinden: «Yalancının anasına, avradına» sögen Nuh, çıktı gitti.

Fen müdürü memnun kalktı, aynaya baktı, ellerini oğuşturdu.

Rüştü CEYHAN

İŞÇİ SPOR

Doğan Güneş D. Yıldız'a, Akın spor Yıldırım'a, Çetin spor Bülbüldere'ye, Balat Kültür Kalespor'a hükmen galip, Ayyıldız Cam sporu 4-0 mağlup etti

«Güreşçi Faik Ağabey» kupası maçlarına 26/8/951 Pazar günü yine Eyüp sahasında devam edilmiştir. Bu hafta da Akınspor'un Doğan Güneş'in, Çetin spor'un, Balat Kültür spor'un rakipleri gelmediğinden hükmen galip sayılmışlardır.

AY-YILDIZ — CAM SPOR
Saat 14.00 de başlanan bu maça Ay-Yıldız şu kadroyla sahada yer aldı:

Kadri
Bekir Mestan

Kadri İbrahim Fuat
K.Zeki İsmail Mehmet Rasim Emin
Maç başladığı zaman akınlar karşılıklı geçiyordu. Fakat Ayyıldız'ın akınları tehlikeli oluyordu. Bu tehlikeli akınlardan birini Cam Spor penaltı ile kesti. Penaltıyı İsmail klâs bir vuruşla ağlara yolladı. Bu golden sonra daha çok açılan Ayyıldız tamamıyla hâkimiyeti eline aldı. Bu hâkimiyet hemen tesirini gösterdi. 30 uncu dakikada İsmailden güzel bir ara pası alan Rasim Ayyıldızın ikinci golünü attı ve devre 2-0 Cam Spor'un aleyhinde bitti.

İKİNCİ DEVRE

Devre başlar başlamaz Cam spor Ayyıldız kalesini sıkıştırıyor. Fakat gol çıkaramıyordu. Bundan sonra bir de penaltı kaçırın Cam spor, forvet hattının beceriksiz olduğunu gösterdi. Takımda hiç anlaşma yok. Buna mukabil Ayyıldız forveti gayet güzel ara paslarıyla oynayarak Cam spor müdafaasını bunalıtıyordu. Cam spor'un yaptığı akınlar rakip müdafaasında takılıyordu. Ayyıldız maçı sonlarına doğru tamamıyla açılarak K. Zeki vassatısıyla 2 gol daha attı ve bundan sonraki dakikalar golsüz geçti. Maç da Ayyıldız'ın 4-0 galibiyeti ile sona ermiş oldu.

HUSUSİ MAÇ

Olimpiyat spor 3 Türkspor 3

26 Ağustos 1951 Pazar günü Bozkurt sahasında Olimpiyat spor — Türk spor arasında bir dostluk maçı yapılmıştır. Olimpiyat spor yediği 3 gole mukabil Ahmet ve Eminin ayağı ile iki gol atarak devreyi 3-2 mağlup bitirmiştir. İkinci devrede tamamıyla hâkim oynayan Olimpiyat spor Eminin ayağı ile bir gol daha atarak neticeyi 3-3 yapmıştır. Bundan sonra Olimpiyatlılar bir kaç gol fırsatı kaçırmış, bu da forvetin anlaşamamazlığından ileri gelmiştir. Maça Olimpiyatlılar şu kadroyla çıkmıştır:

Yani
Necati Yusuf
Atılâ Ahmet Mustafa
İhsan İsmail Hasan Emin Erhan
Faik KALYONCU

BEYKOZ SAHASINDAKİ HUSUSİ MAÇLAR

Beypoz, 30 (Gecikmiştir)

Olağanüstü kongreye davet

Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Başkanlığından:

Sendikamız 4 Eylül 951 Salı günü saat 14. de Beyoğlu Halkevinde olağanüstü bir toplantı tertip etmiştir.

Bütün meslektaşların bu toplantıya gelmeleri rica olunur.

GÜNDEM:

- 1 — Çalışma raporunun okunması,
- 2 — Kurs hakkında kesin karar alınması,
- 3 — Dilekler.

Yönetim Kurulu

Ay — Yıldız takımının eski kadrolarından biri

Geçen Pazar günü Beykoz sahasında yapılan hususi maçlarda Beykoz Genç Takımı ile Ortaköy Genç Takımı karşılaşmışlar, maçı Ortaköylüler (5-3) kazanmışlardır.

İkinci maçı Beykoz Takımı ile Cihangir Gençlik takımı yapmışlar her iki taraf güzel bir maç

çıkarmışlardır. Birinci devre 0-0 berabere bitmiş, ikinci devrede Beykozlular sağbeke Raufu alarak bu devrede daha üstün bir oyunla Gazanfer, Nusret, Fikri ve Fahrettinin ayağı ile 4 gol çıkararak maçı 4-0 kazanmışlardır.

Muzaffer GÜNER

Defterdar fabrikasındaki

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Başkan vekili Süleyman Işıldar bu hususta şunları belirtmektedir:

«Fabrikamızın temel taşını teşkil eden İplik dairesinin bu günkü şartlar altında bozuk çalışması diğer dairelere de sirayet etmekte, böylece biz işçiler de cezasını çekmekteyiz. Fabrika Müdürü ve Amirleri bu bozuk çalışmanın neden ileri geldiğini doğrudan doğruya daire ustaları ve ustabaşlarından soruyorlar. Bu arkadaşlar da kendi görüşlerini izah ediyor, fakat hiç bir zaman hakikate uymuyor.

Ehemiyyetini belirttiğim İplik dairesinin on altı senelik bir işçisi olmam hasebiyle bu dairedeki çalışma sisteminin bozukluğunu

Debağ işçileri

(Baş tarafı 1 ci sahifede)

cular'dan sorduk.

«— Size bir misal vereyim. Sebepi kolayca anlaşılır.»

Dedi ve şunları bildirdi:

«— Sotiryadis Biraderler köşelerinde fabrikamızda çalışan bir üyemiz var. Adı Yani Yorgiyadis. Kendisi 1304 doğumludur ve bu fabrikada 943 yılından beri çalışmaktadır. Yaş haddini doldurduğu için ihtiyarlık sigortasından faydalanması lazım. Fakat ihtiyarlık sigortasından faydalanırken, fabrikadan tazminat alabilmesi için işveren tarafından işten çıkarılması lazım. Bu üyemiz içinde çalışmaya kadar ihtiyarlamıştır. Sigorta, hafif bir iş verilmesini istiyor. Fabrika böyle bir işimi yok diyor. Eski işini de yapamadığı için arkadaşlarımız ortalıkta kahtyor.»

Rahim Mumcular, bundan sonra asıl meseleye intikal etti:

«— Sotiryadis Biraderler, işçilere bir istida imza ettirmek istiyor. Bu istida işçi sigortaları kurumuna yazılmıştır. İçinde: «İhtiyarlık sigortasına tâbi tutulmamı istiyorum» kaydı vardır. Bu suretle işveren işçinin fabrikadan istifa ettiğini anlatmak ve böylece kıdem tazminatını ödememek yolunu tutuyor. Fakat üyemiz istidayı bize getirip verdi. Ve meseleyi anladık. Durumu Bölgeye yazdık. Hâlâ cevap bekliyoruz. Kıdem tazminatı yerine işçiyi 100 lira verip ibraneme de almak istediler. Bunu da önledik.»

Görülüyor ki bir kısım işverenler, işçinin kıdem haklarını ödememek için her çareye başvuruyor. Fakat Debağ ve Deri işçileri Sendikası usulüne göre

yakinen biliyor ve yeni idarecilere bunu açıklarken Devlet malı olan bu teşekkülün normal vaziyete dönmelerini istiyor ve bekliyorum.

Çalışma sistemindeki bozukluk tamamen işletme kısmına aittir. Bu dairenin Teknisyeni bulunan Saim Somer; hem teknisyen, hem de usta başıdır. Hakikaten bu arkadaşımızın usta başlığı bütün fabrikamız işçilerince takdir edilmektedir. Fakat iki mühim vazifeyi uhdesinde toplamış bulunan Saim Somer'in bu seriat tahtında yapabildiği ve yapamadığı işler de biz işçilerin gözünden kaçmamaktadır. Bu kadar ağır vazifeleri bir kişinin yapmasına imkân olmadığına göre çalışmaları sekteye uğrayacağı, bu itibarla daire çalışmalarının da anormal bir vaziyet alacağı aşikârdır.

Binaenaleyh işlerimizin normalde doğru gitmesi ve randımanımızın % 80'e çıkabilmesi için Saim Somer'in sadece Teknisyen olarak bırakılması ve revizyon kısmında Ustabaşı bulunan Yaşar Peker'in işletme kısmına alınarak bu işlerin kendisine devredilmesi lazımdır. Bütün işçi arkadaşlarımızla birlikte ben de bunu istemekteyim. Haddizatında Yaşar Peker Dokuma Ustası olduğu gibi değerli bir İplik ustasıdır da. Fabrikamız için bir kıymet olan Yaşar Peker arkadaşımızın hâlen işçi Baş Mümessili bulunması hem biz İplik işçileri ve hem de fabrikamız için üzücüdür. Esasen biz işçiler bu arkadaşın ustalıkta bir nebze olsun ferahlayacağımızı umuyor ve müşkül durumumuzu idrâk ederek bir an evvel İplik Dairesine dönmeleri için işçi Mümessilinden istifa etmesini kendisinden rica ediyoruz.

Mümessillik görevi bugünkü şartlar altında fabrikamız ve bilhassa İplik dairesi işçilerince tâli derecede kaldığına göre; Fabrika Müdüriyetince Yaşar Peker arkadaşımızı bir an evvel İşletme ustabaşlığına getirilmesini, bu haklı dileklerimizimizin nazarı itibare alınmasını dilerim.

Şayet arzularımın Fabrika müdürlüğüne neden şifahan bildirilmediği şeklinde şahsıma bir sual tevcih edilirse hemen cevaplandırmayı da bir borç bilirim.

Yukarıda açıkladığım hususları bundan evvelki idarecilerimize müteaddit defalar arzettim, fakat maalesef nazarı itibare alınmadı. Bu itibarla bundan böyle haklı dilek ve şikâyetlerimizi ilgili makamlara matbuat kanalıyla duyurmayı faydalı buldum ve bunu kendim için prensip edindim.»

Geri bırakılan işçi mitingi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)
Çukurova Sendikalar Birliği Genel Sekreteri Yaşar Kundakçı, Çukurova Mensucat İşçileri Sendikası Başkanı Dede Çolak, Millî Mensucat Fabrikası San'at İşçileri Sendikası İdare Kurulu ve diğer Sendikalardan gelen telgraflarda bütün işçilerin bu müsterek ana dâvalarda beraber olduğunu belirtmektedir.

Diğer taraftan Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Federasyonu gönderdiği mesajda ezcümle şöyle demektedir:

«Bu işsizlik aziz vatanımızın verimsiz bir belde olmasından değil, sanayi ve san'atın himayesizliğindedir. Hattâ daha açık olarak ifade edelim ki 20 milyon liralık pamuk satıp 200 milyon liralık kumaş ve naylonu hariçten mübayaa etmektedir. ... Aziz işçilerimizi bir simit ile işsiz olarak 24 saat kahtve köşelerinde sürdüren bozuk iktisadî rejime artık hükümet son vermelidir. Hükümet bu yanlış ticaret rejiminde ısrar ederse aziz ve milletçi Türk milletine hitap ediyorum. Naylon ve hariçten gelen mensucat eşyasına milletçe Türk işçi menfaati uğruna boykot etmeliyiz. — İsmail ARAS»

ANKARA İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN MESAJI

Ankara işçi Sendikaları da mesajında şöyle demektedir:

«Millî Sanayinin ilerlemesi, gelişmesi ve yükselmesi ancak gümrük kapılarını dış pazarlara kapamakla kaim olacaktır. Biz Türk Sendikaları olarak geçen sene hükümetin 19 Avrupa memleketi ile verdiği bir karar üzerine gümrükleri yüzde 80 ile yüzde 100 açmağa karar verdiği zaman doğacak işsizliği ve ikti-

sadi buhranı belirtmiş, bu kararın bizim gibi sanayii genç ve ilerlemişe muhtaç bir millet için zararlı olduğunu belirtmiştik. Fakat hükümet bizim bu tezimizi dikkate almadı ve neticede pamuk meselesi ve onun yarattığı işsizlik husule geldi. Bugün dünya pazarlarına hemen hemen hâkim olan kuvvetli Amerika sanayii en az yuz yıl kanun ve gümrük rejimlerinin himayesi altında bu merhaleye yükselmiştir. Biz Türk milleti olarak kendi işçimizin emeği ile meydana gelmiş yerli malı kullanmalıyız. — Mehmet GÖZE.»

Sendikalar Birliği mitinge müsaade edilmeyişinden müteessir

Tekstil Sendikasının mitingine müsaade edilmediğini bildirmiştik. Yurdun muhtelif köşelerindeki Tekstil İşçileri Sendikaları telgraf göndererek İstanbuldaki arkadaşlarıyla hemfikir olduklarını bildirmişlerdir.

Şehrimizin Sendikalar Birliği de şu tebliği neşretmiştir:

«Üyemiz bulunan İstanbul Tekstil ve Örne Sanayii İşçileri Sendikasının 23/8/951 Perşembe günü saat 15.30 da Taksim meydanında tertip etmiş olduğu mitinge İstanbul Valisinin müsaade etmediğini öğrenmiş bulunuyoruz

Esasen Birlik olarak mezkûr Sendikanın yapacağı mitingi desteklemek için 18/8/951 tarihinde karar almış olduğumuzdan müsaade edilmemek keyfiyetinden Tekstil ve Örne Sanayii İşçileri Sendikası kadar teessür duyduğumuz efkârı umumiyyeye bildirilmesine delâletinizi saygı ile rica ederiz.»

inşaat işçileri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Sendika Başkanı Mahmut Yavuzcan ve ikinci Başkan Fazlı Sirel Çalışma Müsteşarına durumu anlatmıştır. Müsteşar şu mukabelede bulunmuştur: «Tahhikat yapın, fazla çalışanları bize bildirin, bize de yardım etmiş olursunuz.» Bunun üzerine Sendikadan dört kişilik bir heyet iş yerlerini gezmiştir. Mahmut Yavuzcan, Kanber, Ahmet Tok ve Şevket Altınbaş'dan mürekkep heyet tetkik neticelerini bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirmiştir. Bölgeye verilen raporda şöyle denilmektedir:

«Akköprü tarafına gidilmiş, Mümtaz Yağcıoğlu'nun, Güven doğrama, Doğu Marangoz, Sebati marangoz fabrikaları, Kartal Demirci, Fekes Demirci ortaklığı atölyeleri ile Çam Kereste Biçki atölyeleri gezilmiştir. Günlerden Cumartesi olduğu ve saat 13 ü 15 dakika geçtiği halde bütün işçilerinin çalıştırılmakta olduğu tesbit edilmiştir. Gerekli muamelelerin yapılmasını isteriz.»

İnşaat ve inşaat malzemesi işçileri bilâ istisna günde 10 saat çalıştırıldığı halde Bölge Çalışma Müdürlüğü, Sendikaya şöyle bir cevap vermiştir:

«— Fazla çalıştırın varsa, mağdur olanların şikâyet ve isimlerini bildiriniz.»

Sendika, bölgeye yazdığı bir yazıda şunları istemiştir:

Darılmaca yok

künnü mütegalibelerin menfaati değil, ırk, din, mezhep farkı gözetmeksizin, geniş halk kütlesinin iktisadî ve kültürel kalkınmasıdır. Haricî politika anlayışım, dahili politikaya dayanan bir haricî politika olup hiç bir milletin diğer bir millet veya milletler üzerinde iktisadî ve siyasi hâkimiyet teessüs ettirmemesi ve barışın korunmasıdır.»

Alâ ve mükemmel!

Bu güzel fikirlerle yalnız seçim sıralarında rastlamamız bizi düşündürüyor doğrusu. Avukat vartardaşı, yarın da barışın korunması uğrunda mücadele ederken görmezsek... ayıplarız.

SİMŞEK

1 — İş yerleri teftiş edilirken, sendika temsilcilerinin de müfettişlerle beraber bulundurulması, 2 — Asgarî ücret bareminin tesbiti.

Fakat Bölge Çalışma Müdürlüğü, sendika temsilcilerinin teftiş sırasında müfettişlerle bulundurulmayacağına, asgarî ücret üzerinde de müzakereler yapıldığını bildirmiştir.

Sendika, bunun üzerine Çalışma Bakanlığına bir dilekçe vermiştir. Bunda şöyle denilmektedir:

«İş hayatını düzenlemek görevi ile kurulan Bakanlığımıza müteaddit müracaatlarımıza rağmen inşaat işçilerinin fazla mesalesi nedense bir türlü halledilememiştir. Bakanlık, işçilerin haklı dileklerini yerine getirmediği gibi şikâyetlere cevap vermemeyi de usul yapmıştır. Bu durum karşısında, mağdur olan inşaat işçilerinin hukukunu korumayı vazife edimmiş olan sendikamız Bakanlığın bu usulünü protesto eder.»

D. Dz. Y. ve İş. Gl. Md. İş Yerleri Mensupları Yardımlaşma Cemiyeti:

14/7/951 tarihli kongre kararına müsteniden Biriktirme ve Küçük nisbette Yardımlaşma esasına dayanılarak bir nizamname hazırlanmış olup bu nizamnamenin tetkiki, tenkidi ve kabulü için 1/9/951 günü saat 14 de Deniz Yolları Halic Fabrika ve Havuzlardaki Merkezinde Cemiyetimiz nizamnamesinin 20 nci maddesine tevfi kan fevkalâde kongrenin akdi karara alınmıştır.

Kaytth bütün üyelerin gelmeleri rica olunur.

RUZNAME:

- 1 — Çalışma raporunun okunması,
- 2 — Hesap raporunun okunması,
- 3 — Yeni nizamnamenin görüşülmesi ve kabulü,
- 4 — Yönetim Kurulunun ibrası ve yeni seçim,
- 5 — Dilekler.